

244 *Pesti percek*

1970. augusztus 20.

Délelőtt fél tizenegy. A Bazilikában már a vége felé közeledik a mise. A Himnusz éneklük. A tömeg óriási, beférni sem lehet a hatalmas épületbe. Van aki csak halkán énekel, mintha valamiért szégyellné magát, s van aki hangosan, lelkesen, mint egy operaénekes.

A Himnusz után a tömeg, mint valami ormótlan százlábú, lassan kifelé indul. A lépcsőkön aztán megszorulnak az emberek, keskeny csatornát csinálnak a Bazilika kapujának vonalában, amelyben méltóságteljesen lépkednek el a főpapi mise celebrálói. Messziről csak a templomszínű püspöki süvegek hömpölygését látni az emberfejek fölött.

Ezt a hömpölygést nézi tiszteletteljesen a legutolsó sorból egy népviseletbe öltözött asszony, s a férje. Idősek már mindketten. Arcukon, ruhájukon látszanak a százkilométerek.

Csöpögni kezd az eső. Fáradt, lassú csöppekben indul az ég a földre.

*

Az eső hamar eláll. Mire a Duna-partra érek, már szárazak az utcák. Lassan a nap is kisüt. Tizenegy óra. A rakpart tele van emberekkel. Van aki székkel is hozott magával. A későbbiek — én is közéjük tartozom — már nem nagyon látják a vizet. Mennyien lehetnek a rakparton? Talán több százezeren is.

— Ne lökdössön! Takarodjon innen! Már fél tíz óta foglalom a helyem! — kiabálja egy testesebb nő és táskájával ütlegelni kezd egy férfit. Az vállatvon és tovább ballag.

Egy kisfiú veszekszik a tökmagárussal:

— Adjon két pohár tökmagot, de csak egy forintért.

— Nem adok. Egy pohár az egy forint. Én nem is keresek rajta semmit, mert egy kiló tökmag 34 forint, és egy kilóból csak 34 pohárral kerül.

— Akkor minek árulja?

— Csak. Hogy fogyjon a szotyola is — és teljesen ingyen két pohárral önt a tökmagárus a kisfiú zsebébe.

A Dunát övező százezrek már türelmetlenek. Végre megjelenik a három helikopter, és kezdetét veszi a parádé. Vitorlázógépek repülnek el, majd a kötelék műrepülők következnek. Talán a legszebb produkció. Három repülőgép éles füstcsíkot húzva maga után, hatalmas karikákat csinál, aztán lefelé in-

dul, mintha fejest akarna ugrani a Dunába, s mikor a géptesetek — közeledve a víz felé — már félelmetessé nőnek, hirtelen ívben fölemelik orrukat, és a magasba vágtatnak, mintha ki akarnák szűrni az eget.

Aztán modern harci repülők sikítanak végig a Duna fölött. Hangjuk félelmetes, mint a dardadófés. Megörülve röppennek s csapdosnak a levegőben a környék galambjai.

*

Hazafelé menet találkozom a Bácsival. Már gondoltam rá, mikor eljöttem — úgy fél egy körül — az üres sarki presszó előtt.

Csak így ismerem: Bácsi. Évek óta, minden napos délelőtt és délután tehetetlenül ül a ház előtt. És évek óta ismerősöket keres a járókelők között. Évek óta beteg. Most is úgy kezdődik, a beszélgetés, mint mindig:

— Látom, végre jól van.

— Igen. Csak még ez a kéz rossz —, s megfogja sohasem gyógyuló jobbkezét a ballal és megemeli. Aztán elengedi. A kéz, mint egy kiejtett balta, visszazuhan nagy hasára. — Meg ez a láb se használható. A szív se jó már. Lázam nincs.

— Az a fő — mondom, és tovább indulok!

— Várjon! — kiált utánam. Ez meglep. Ilyen még nem volt.

— Tessék.

— Láttam az ünnepséget, a helikoptereket. Ugye nagyon szép volt?

Hogy lehet ez? Hiszen hatalmas ház van a túloldalon, nem láthatja tőle. Értetlenül nézem.

— Kitoltam a székemet a sarokra — mondja természetesen —, onnan látni a házak között a Dunát is. Meg a helikoptereket. Három volt. Az első nemzetiszínű zászlót vitt, a másik pirosat, a harmadik kéket. Az elsőre egy huszonötös volt írva. Nagyon szép ünnep volt.

— Az.

S örült, rettenetesen örült.

*

Este tíz óra.

Kezdődik a tűzijáték. Felröppen egy rakéta, a levegőben színes csillagokra robban, bevilágítja a várost a nagy csillagrózsa, majd szirmaira bomlik, lefelé hull, és belefulladás a sötétbe. Negyven percig tart — megunhatatlan: dörrenés, hatnyolc-tíz rakéta fényesen indul, kettévágja a sötétet, robban, hatalmas csillagívekre bomlik, s estében belemarkol az álmos házakba.

Ránki Péter